รายงานการประชุม
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๙
วันศุกร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ เวลา ๙.๐๐ – ๑๒.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมสุปัญญา ชั้น ๔ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)

<u>กรรมการผู้เข้าร่วม</u>

๑. นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ	ประธานกรรมการ
๒. พลตรีวิจิตรศักดิ์ เพ็ญศิริ	ผู้แทนกระทรวงกลาโหม
๓. นายพีรพันธ์ คอทอง	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. นายมารุต ปรียากร	ผู้แทนกรมบัญชีกลาง
๕. นายแพทย์เกษม ตั้งเกษมสำราญ	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
๖. นางอานันทิตา อินทปันตี	ผู้แทนสำนักงบประมาณ
๗. นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์
๘. นายวรกฤต จารุวงศ์ภัค	ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย
๙. รองศาสตราจารย์ศักรินทร์ ภูมิรัตน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๐. รองศาสตราจารย์วิษณุ อรรถวานิช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรม
๑๑. นายสัมพันธ์ ศิลปนาฎ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๒. นายธีระวัฒน์ ลิมปิบันเทิง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๓. ศาสตราจารย์กิตติคุณสุวรรณา สถาอานันท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์
๑๔. ศาสตราจารย์คนางค์ คันธมธุรพจน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์
๑๕. นายประวิทย์ ประกฤตศรี	ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๑๖. นายชัยสิทธิ์ สัมฤทธิวณิชชา	ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

<u>ที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ</u>

๑. ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช	ที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ

<u>กรรมการผู้ลาประชุม</u>

๑. ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล	ผู้แทนกระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม
๒. นางโสมรัศมิ์ จันทรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรม
๓. นางสาวมณนิตา โกมลวาทิน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์
๔. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	

<u>เลขานุการและเลขานุการร่วมผู้ลาประชุม</u>

๑. นายสุรชัย สถิตคุณารัตน์	ผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เลขานุการ

<u>เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ</u>

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์	(แทน) ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เลขานุการร่วม
๒. นางสาววัชริน มีรอด	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ผู้ช่วยเลขานุการ
๓. นางสาวศุภธิดา ศิริวงศ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้ช่วยเลขานุการ

<u>ผู้เข้าร่วมประชุม</u>

๑. นางสาวกรัณฑรัตน์ นาขวา	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๒. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๓. นางสาวชนิกา ไหล่แท้	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๔. นางสาวสุภาวดี สอดสี	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๕. นางสาวต้องฤทัย ศรีนวล	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๖. นางสาวนัทธรัตน์ มงคลสินธุ์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๗. นายนริศ สังข์ไพโรจน์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๘. นายยุทธพงศ์ ไพคำนาม	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๙. นางสาวปวัณรัตน์ เครือแป้น	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๑๐. นายชาญฉลาด รักแจ้ง	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๑๑. รองศาสตราจารย์ธนพล เพ็ญรัตน์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑๒. นางสาวจตุรภรณ์ โชคภูเขียว	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๓. นางสุพิชชา สถิตย์พนาพร	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๔. นางสาวปิยะทัศน์ พาฬอนุรักษ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๕. นางสาวศุภธิดา ศิริวงศ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๖. นางสาววรรณนุสรณ์ วงศ์ประเสริฐ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๗. นางสาวภัสสรินทร์ โชคชัย	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๘. นางสาวไพลิน ศิริรัตนพันธ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๙. นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๐. นายสุระ วิเศษศักดิ์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรวยพร ศรีศศลักษณ์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๒. นายธีรธัช กันตามระ	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๓. นายสุรัติ ฉัตรไชยาฤกษ์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๔. นางสาวจุไรรัตน์ พรหมใจ	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๕. นางสาวนุสรา สัตย์เพริศพราย	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๖. นายอัครเดช อินทร์โท่โล่	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๗. นางสาวณัฐิญา ศิลปะอนันต์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๘. นางสาวกชรัตน์ ขันธประโยชน์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒๙. นางสาวนิธิภา อุดมสาลี	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๓๐. นางสาวโสภิชา เล้าเกต	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๓๑. นางสาวอุทุมพร มยาเศรษฐ	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๓๒. นายวิทพงศ์ สินสูงสุด	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานและฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ ประธานกรรมการ เปิดประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๙ โดยมีกรรมการเข้าร่วม ๑๖ ท่าน และมีกรรมการลาประชุม ๔ ท่าน

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒.๑ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๙

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๙ เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๙ และแจ้งเวียนให้กรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยกรรมการและเลขานุการฯ มีข้อแก้ไข ดังนี้

๑. ขอแก้ไขมติที่ประชุมของระเบียบวาระที่ ๕.๑ สรุปแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม จาก “เลื่อนการพิจารณา” เป็น “พิจารณาควบคู่ไปกับระเบียบวาระที่ ๕.๒ และ ๕.๓”

๒. ขอเพิ่มรายชื่อ นายวรกฤต จารุวงศ์ภัค ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย ในรายชื่อกรรมการผู้เข้าร่วมการประชุมฯ

๓. ขอแก้ไขรายชื่อ นางอานันทิตา อินทปันดี เป็น นางอานันทิตา อินทปันตี

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๙

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ การเยี่ยมชม (Site Visit) หน่วยบริหารจัดการทุน

ระเบียบวาระที่ ๓.๑.๑ สรุปผลการตรวจเยี่ยม (Site Visit) ผลการดำเนินงานของหน่วยบริหารจัดการทุนด้านการพัฒนาพื้นที่ (บพท.)

นางสาววัชริน มีรอด ผู้ช่วยเลขานุการฯ นำเสนอสรุปผลการตรวจเยี่ยม (Site Visit) ผลการดำเนินงานของหน่วยบริหารจัดการทุนการพัฒนาพื้นที่ (บพท.) ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านแสงตะวัน ศูนย์ส่งเสริมวัดไก่เตี้ย จังหวัดปทุมธานี โดยมีรายละเอียดประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านแสงตะวันได้นำแนวคิดของ BCG Model มาใช้ให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกล้วย เนื่องจากกล้วยเป็นพืชเศรษฐกิจหนึ่งของ จ.ปทุมธานี ที่ประสบปัญหาเรื่องผลผลิตล้นตลาดและราคาของผลผลิตตกต่ำ โดย บพท. ได้บูรณาการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยมาแปรรูปวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร (กาบกล้วย) ให้เป็น "เส้นใยธรรมชาติจากกล้วย" เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ มีการพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอมูลค่าสูง (High-value Textiles) อาทิ เสื้อสูทและกระเป๋าจากใยกล้วย ซึ่งมีการผสมผสานลวดลายทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาด การดำเนินโครงการส่งผลให้รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ - ๗๕ และยกระดับรายได้ภาคครัวเรือนให้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๑๓ นอกเหนือจากผลกระทบทางเศรษฐกิจแล้ว ยังสร้างผลกระทบทางสังคมด้วย โดยเกิดกลไกการทำงานในชุมชน ซึ่งใช้ระบบกลไกบวร เป็นการทำงานร่วมกับระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุและผู้ว่างงานในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปั่นด้ายและทอผ้าด้วยมือ มีวัดเป็นศูนย์กลางสนับสนุนพื้นที่และโรงเรือน และโรงเรียนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้นวัตกรรม

๒. การวิเคราะห์จุดแข็งของบพท. ที่ได้จากการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม มีจุดแข็ง ๔ ประการ ดังนี้

- การกำหนดโจทย์จากปัญหาในพื้นที่จริง มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่ตรงตามความต้องการของพื้นที่
- วิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงการสร้างตลาดมูลค่าสูง
- การใช้มหาวิทยาลัยเป็นฐานความรู้ โดยบูรณาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ เพื่อนำผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์จริง
- การสร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่จับต้องได้ มุ่งเน้นการวัดผลจากข้อมูลการดำเนินงานจริง นอกเหนือจากการประเมินผลตอบแทนทางสังคมเชิงปริมาณ

๓. ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการฯ

๓.๑ ความต่อเนื่องและความยั่งยืนของโครงการ ควรกำหนดแนวทางให้โครงการสามารถดำเนินงานได้ต่อเนื่องแม้สิ้นสุดระยะเวลาสนับสนุนทุนแล้ว

๓.๒ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ควรส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการสินค้าตลาดมูลค่าสูง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- แม้ว่าวิสาหกิจชุมชนจะมีส่วนในการสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ไม่สูง แต่มีคุณค่าในฐานะเป็นกลไกให้เกิดการรวมตัวของผู้คนในชุมชนเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ อันเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคล ส่งผลให้การบริหารจัดการ การขยายกิจการต้องพึ่งพาผู้นำชุมชนเป็นหลัก ทำให้การดำเนินงานมีข้อจำกัดด้านความต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะยาว ดังนั้น บพท. จึงมีบทบาทเป็นกลไกสำคัญในการเสริมศักยภาพในการพัฒนาให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้นและมีความยั่งยืน อย่างไรก็ตาม หากมีการปรับสถานะของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นนิติบุคคลเช่นเดียววิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise :SE) จะช่วยให้เกิดการดำเนินงานที่คล่องตัวและสามารถเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไปพร้อมกัน
- ควรให้มีการพิจารณาปรับโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษา โดยกำหนดให้ "การบริการวิชาการเพื่อสังคมด้วยการนำองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมไปสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เพิ่มขึ้น เป็นพันธกิจหลักที่ชัดเจน พร้อมกันนั้น คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) และหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) ควรพิจารณาจัดให้มีระบบรองรับอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สถาบันการศึกษาสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณในลักษณะโครงการวิจัยเป็นครั้งคราวเพียงอย่างเดียว

<u>มติที่ประชุม</u> ๑. รับทราบสรุปผลการตรวจเยี่ยม (Site Visit) ผลการดำเนินงานของหน่วยบริหารจัดการทุนด้านการพัฒนาพื้นที่ (บพท.)

๒. เห็นชอบให้ผนวกประเด็นการสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาสามารถนำองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมไปสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เพิ่มขึ้น เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) และ PMU พิจารณาดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓.๑.๒ การแนะนำหน่วยงานและนำเสนอผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

นายแพทย์ศุภกิจ ศิริลักษณ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้แนะนำหน่วยงานและนำเสนอผลการดำเนินงานของ สวรส. สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การจัดตั้งและโครงสร้างหน่วยงาน

สวรส. จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีสถานะเป็นองค์กรของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ มีพันธกิจหลักในการสร้างองค์ความรู้และแผนงานวิจัยเพื่อสนับสนุนกระทรวงสาธารณสุข โดยเน้นการคิดในเชิงระบบ (System Thinking)ที่ไม่แยกส่วน เพื่อลดข้อจำกัดในระบบราชการปกติ

โครงสร้างคณะกรรมการ สวรส. ประกอบด้วยบอร์ดบริหารที่เชื่อมโยงกับฝ่ายนโยบายโดยตรง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน และปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นรองประธาน รวมถึงผู้แทนหน่วยงานจากกระทรวงเกษตรฯ อุตสาหกรรม ศึกษาธิการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๗ ท่าน สถานการณ์แผนของบประมาณรวมในปี ๒๕๗๐ จำนวน ๑,๗๕๓ ล้านบาท ซึ่งปัจจุบันงบประมาณหลักมาจากกองทุน ววน. ซึ่งเป็นงบประมาณเชิงกลยุทธ์ (Strategic Fund: SF) และงบประมาณมุ่งเป้า (Targeted Fund: TF) และอีกส่วนหนึ่งได้รับจากสำนักงบประมาณ อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ ๒๕๗๐ สวรส. ประสบปัญหาถูกตัดงบประมาณลงกว่าร้อยละ ๓๐ ซึ่งผู้อำนวยการเน้นย้ำว่าเมื่องบประมาณลดลง การกำหนดเป้าหมายการวิจัยต้อง "แม่นยำ" ขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สวรส. มีการบริหารจัดงานงานวิจัยผ่านโครงสร้างภายใน สามารถแบ่งออกเป็น ๕ สำนักวิจัย ดังนี้

- สำนักวิจัยและพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
- สำนักวิจัยและพัฒนาระบบยา
- สำนักวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์
- สำนักวิจัยและพัฒนาความเป็นธรรมด้านสุขภาพ
- สำนักวิจัยและพัฒนาจีโนมิกส์ (Genomics)

๒. ทิศทางการดำเนินงานและการปรับตัว

๒.๑ การปรับตัวชี้วัด (OKR): สวรส. ได้หารือกับ สกสว. เพื่อปรับตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับความเป็นจริงหลังยุคโควิด-๑๙ เช่น การลดความสำคัญของโรคอุบัติใหม่ และกลับมาเน้นกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) รวมทั้งขอปรับนิยามนวัตกรรม: มุ่งเน้นที่ "คุณภาพและผลกระทบ" มากกว่าปริมาณ ตัวอย่าง เช่น การส่งมอบนวัตกรรมเพียง ๑๐ ชิ้นที่มีศักยภาพในการขยายผลระดับชาติ (Scalable) และมีผลกระทบสูง (High Impact) มีค่ามากกว่าการสร้างนวัตกรรมจำนวนมากแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จริง

๒.๒ การกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์และการยกระดับสมรรถนะองค์กร ของ สวรส. ในอนาคต มุ่งเน้นการปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการด้วยกระบวนการประเมินผลเชิงพัฒนา (Developmental Evaluation) และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อความแม่นยำในการวิเคราะห์ฐานข้อมูลวิจัย ควบคู่ไปกับการแสดงบทบาทนำในฐานะเจ้าภาพบูรณาการระบบนิเวศสุขภาพของประเทศ เพื่อกำหนดตัวชี้วัดร่วม (Common Indicators) และเป้าหมายการมีสุขภาวะที่ดีของประชาชนอย่างเป็นเอกภาพ พร้อมทั้งเร่งผลักดันนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-Informed Policy) ผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงบูรณาการ (Consortium) เพื่อทลายการทำงานแบบแยกส่วน (Silo) การสร้างวัฒนธรรมการประเมินผลร่วมกับภาคีเครือข่ายและการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ผ่านระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) ตลอดจนการผลักดันการปฏิรูปกฎระเบียบและข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการวิจัย โดยเฉพาะระเบียบเงินบำรุง และยังส่งเสริมความเป็นธรรมในการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการแพทย์อย่างเท่าเทียมในทุกระดับพื้นที่

๓. โครงการและผลงานสำคัญ

- Health Systems Strategic Intelligence Unit (SSIU) ต่อยอดจากบทเรียนช่วงโควิดเพื่อสร้างหน่วยข้อมูลทางวิชาการที่ตอบโจทย์นโยบายได้อย่างรวดเร็ว เช่น การติดตามผลการถ่ายโอน รพ.สต. ไปยังท้องถิ่น เพื่อให้ฝ่ายนโยบายมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจแบบ Real-time
- การสนับสนุนนโยบายรัฐบาล: วิจัยสนับสนุนนโยบาย ๓๐ บาทรักษาทุกที่ และโครงการ ร้านยาใกล้บ้าน เพื่อลดความแออัดในโรงพยาบาล
- ระบบ Early HTA การประเมินศักยภาพของงานวิจัยตั้งแต่ต้นน้ำ เพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุน เร่งขึ้นทะเบียนเพิ่มโอกาศเข้าสู่สิทธิประโยชน์ประกันสุขภาพ โดยเป็นการทำงานร่วมกับเครือข่ายระดับโลกจากมูลนิธิ HITAP และมหาวิทยาลัยจากสิงคโปร์
- การขับเคลื่อนเครือข่ายศูนย์วิจัยคลินิก Thailand Clinical Research Center (CRC): ยกระดับโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้เป็นศูนย์วิจัยทางคลินิกที่มีมาตรฐานเทียบเท่าโรงเรียนแพทย์ เพื่อดึงดูดการลงทุนด้านการทดลองยาและเทคโนโลยีทางการแพทย์จากต่างประเทศ
- Genomics Thailand: โครงการเรือธง (Flagship) ที่ถอดรหัสพันธุกรรมคนไทยไปแล้วกว่า ๕๐,๐๐๐ ราย ทำให้มีข้อมูลพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อโรคที่สำคัญของคนไทย เช่น ยีนความเสี่ยงของการเป็นมะเร็งเต้านม (BRCA๑/๒) ซึ่ง สวรส. ได้ผลักดันให้ สปสช. บรรจุในชุดสิทธิประโยชน์ในหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในการ “บริการตรวจคัดกรองเพื่อค้นหาการกลายพันธุ์ของยีนโรคมะเร็งเต้านม (BRCA๑/๒)” ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง นอกจากนี้ การตรวจวินิจฉัยทางเภสัชพันธุศาสตร์ (Pharmacogenomics) ยังช่วยให้หลีกเลี่ยงการใช้ยาที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือเกิดการแพ้ยาหรืออาการที่ไม่พึงประสงค์ได้
- นวัตกรรมเพื่อสังคม เช่น แผ่นปิดกะโหลกศีรษะ ระบบมอนิเตอร์ผู้สูงอายุที่ช่วยแจ้งเตือนอุบัติเหตุผ่านมือถือโดยไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัว แอพพลิเคชั่นคุณลูก ตรวจเช็คพัฒนาการและสุขภาพของเด็ก ตั้งแต่ในครรภ์จนเติบโต
- การผลักดันสิทธิประโยชน์หลักประกันสุขภาพ เช่น การคัดกรองออทิสติก TDAS การวิจัยโรคหยุดหายใจขระหลับ OSA และเทคโนโลยีการฝังแร่รักษาเนื้องอกในตา
- การวิจัยมุ่งเป้า เช่น ชุดตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี (ใบไม้ตับ) การวิจัยวัสดุและเครื่องมือแพทย์ Thailand CRC Thailand wellness Center เพิ่มคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุหนึ่งล้านคนด้วย ววน. ใน ๒๓ จังหวัด ระบบสุขภาพปฐมภูมิ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ควรพิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบและข้อบังคับที่เป็นอุปสรรค เพื่อรองรับโอกาสทางธุรกิจจากผลงานวิจัยโดยเฉพาะโครงการที่มีศักยภาพสูง เช่น Thailand Clinical Research Center: CRC เพื่อดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชน ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเน้นให้หน่วยงานวิจัยและสถาบันการศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ โดยจะช่วยลดภาระการพึ่งพางบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐเพียงช่องทางเดียว
- เสนอให้ สวรส. ดำเนินการจัดทำแผนภาพโครงสร้างระบบสุขภาพ (Health System Ecosystem) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบ ววน. เช่น บทบาทของมหาวิทยาลัย สำนักงานเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) (TILSNA) และภาคเอกชน เพื่อให้เห็นภาพการทำงานร่วมกันและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
- แม้ว่าประเทศไทยจะมีความต้องการนำเทคโนโลยีด้านจีโนมิกส์ไปใช้ประโยชน์ในหลากหลายด้าน แต่จำเป็นต้องพิจารณาด้านต้นทุนในการดำเนินการด้วย การที่ สวรส. มุ่งเน้นการดำเนินงานด้านจีโนมิกส์ในมนุษย์นั้น อันเนื่องมาจากเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานและมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับเป้าหมายการพัฒนาระบบสุขภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าองค์ความรู้ดังกล่าวจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการพัฒนาและผลิตสินค้ามูลค่าสูง แต่ยังมีข้อจำกัดสำคัญในด้านต้นทุนการดำเนินงานและภาระงบประมาณการลงทุนที่สูงด้วยเช่นกันเช่น ขณะที่ จีโนมิกส์ในพืชมีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อนในการดำเนินการมากกว่าจีโนมิกส์ในมนุษย์หลายเท่า
- ข้อเสนอแนะของ สวรส. ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ
    - เสนอให้มีพิจารณาปรับลดขั้นตอนและเพิ่มความยืดหยุ่นในกระบวนการติดตามและประเมินผลฯ เพื่อสร้างความคล่องตัวในการขับเคลื่อนภารกิจที่สำคัญให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็ว
    - สร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการระบบ ววน. โดยมุ่งเน้นการพัฒนากลไกการบูรณาการ (Integration) ภารกิจระหว่างหน่วยบริหารจัดการทุน (PMU) เพื่อลดปัญหาการดำเนินงานที่ทับซ้อนในลักษณะแยกส่วน (Silo) นอกจากนี้ ควรปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การติดตามและประเมินผล จากเดิมที่มุ่งเน้นการติดตามผลการดำเนินงานรายหน่วยงาน ไปสู่การประเมินประสิทธิผลของระบบการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ เพื่อวิเคราะห์ว่านับตั้งแต่มีการปฏิรูประบบ ววน. โครงสร้างรวมศูนย์นี้สามารถสร้างผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างไรเมื่อเทียบกับรูปแบบเดิม
    - การบริหารจัดการงบประมาณวิจัยในรูปแบบรวมศูนย์ผ่านกองทุน ววน. ถือเป็นหลักการเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นจุดแข็งและเอื้อต่อการสนับสนุนงานวิจัยของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ควรมีการทบทวนถึงระบบบริหารจัดการและโครงสร้างที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีความพร้อมเพียงพอที่จะรองรับกระบวนการดำเนินงานที่มีความซับซ้อนและภารกิจมุ่งเป้าต่าง ๆ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าสูงสุดแล้วหรือไม่

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบการแนะนำหน่วยงานและการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ ความก้าวหน้าการดำเนินงานรายประเด็นของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

ระเบียบวาระที่ ๓.๒.๑ การติดตามหน่วยจัดการทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต (บพค.)

นายภาสพงศ์ อารีรักษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายระบบแผนและติดตามประเมินผล สอวช. นำเสนอการติดตามหน่วยจัดการทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต (บพค.) ดังนี้

๑. ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งมติที่ประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุน ววน. ครั้งที่ ๔/๒๕๖๙ เมื่อวันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ที่ได้มีมติเห็นชอบข้อเสนอจำนวน ๔ ข้อ ดังนี้

ข้อเสนอ ๑: การประเมินเชิงระบบ ววน. ในมิติกระบวนการกำกับดูแล

ข้อเสนอ ๒: การศึกษาผลกระทบจากการเพิ่มแผนงาน Targeted Fund

ข้อเสนอ ๓: การปรับเกณฑ์การจัดสรรงวดเงิน ให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความจำเป็น

ข้อเสนอ ๔: การติดตามประเมินการดำเนินงาน ผลลัพธ์ และผลกระทบให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของงานวิจัยและต้องไม่กังวลต่อความล้มเหลว

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำส่งรายงานผลการติดตาม บพค.ฯ ต่อ คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม(กสว.) และคณะอนุกรรมการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนและงบประมาณของ บพค. เรียบร้อยแล้ว

๒. แนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนและงบประมาณของ บพค.

๒.๑ ปัญหาในปัจจุบัน บพค. มีภาระผูกพันของงบประมาณที่เกินกว่ากรอบงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมถึงอาจเกิดการขาดสภาพคล่องทางการเงินจากรอบระยะเวลาการเบิกงบประมาณของกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุน ววน.) กับการจ่ายเงินของ บพค. ไม่สอดคล้องกัน และการบริหารจัดการงบประมาณระหว่างงบประมาณเชิงกลยุทธ์ (Strategic Fund: SF) และงบประมาณมุ่งเป้า (Targeted Fund: TF) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งส่งมอบของ บพค.

๒.๒ แนวทางการดำเนินงาน

ดำเนินการสรุปผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงานของ บพค. และข้อเท็จจริงของตัวเลขงบประมาณและการใช้จ่ายจริง ศึกษาบทบาทความรับผิดชอบและกระบวนการการตัดสินใจของกรรมการและผู้บริหาร เพื่อออกแบบระบบ Circuit breaker และ Check point เพื่อป้องกันความเสี่ยง รวมถึงเสนอให้มีการจัดทำข้อมูลภาระผูกพันและสถานะงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยงบประมาณก่อนการอนุมัติ งบประมาณสุทธิ และงบประมาณหลังจากการอนุมัติ โดยต้องนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาแผนงบประมาณของ บพค. ให้ครบถ้วน รวมทั้งกลไกการตรวจสอบการอนุมัติงบประมาณ การสร้างกลไก Good governance และเสนอข้อค้นพบเพื่อจัดทำ SOP สำหรับ PMU และ สกสว. และจัดทำประเด็นปัญหา สาเหตุ และผลกระทบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเชิงระบบ ววน.

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบความก้าวหน้าการติดตามหน่วยบริหารจัดการทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต (บพค.) และข้อเสนอต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการทุนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ระเบียบวาระที่ ๓.๒.๒ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Research and Innovation Information system: NRIIS)

นายภาสพงศ์ อารีรักษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายระบบแผนและติดตามประเมินผล สอวช. นำเสนอความก้าวหน้าการพัฒนาระบบข้อมูล NRIIS สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. โครงสร้างรายงานแบ่งออกเป็นสามส่วนหลัก ได้แก่ (๑) การศึกษาสถานภาพและภาพรวมของระบบ NRIIS ในปัจจุบัน (๒) การประเมินความพร้อมของระบบในการสนับสนุนการติดตามและประเมินผลและ (๓) การศึกษาปัญหา ข้อจำกัด และช่องว่างของระบบ ตลอดจนการจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาระบบในระยะต่อไป

คำถามหลักที่ใช้ในการศึกษาได้พิจารณาถึงความพร้อม ความถูกต้อง และคุณภาพของข้อมูลสำหรับการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ ความเชื่อมโยงของข้อมูลปัจจุบันกับงบประมาณ ยุทธศาสตร์ และผลกระทบทางเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ความสามารถของระบบเพื่อใช้ในการส่งต่องานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์จริง และลักษณะของ Dashboard สำหรับการติดตามและประเมินผล จากการประเมินเบื้องต้นพบว่า ประเด็นส่วนใหญ่มีการดำเนินงานอยู่แล้ว แต่การเชื่อมโยงข้อมูลงบประมาณ ยุทธศาสตร์ และ GDP ยังไม่ชัดเจน เนื่องจาก NRIIS เป็นระบบที่มุ่งติดตามข้อมูลในระดับโครงการ จึงอาจจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลหรือระบบข้อมูลอื่นเพิ่มเติม ก่อนนำข้อมูลไปพัฒนาเป็น Dashboard เชิงยุทธศาสตร์

๒. กระบวนการทำงานของระบบ NRIIS ตามกระบวนการบริหารทุนวิจัยและนวัตกรรม ตั้งแต่ช่วงก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังสิ้นสุดโครงการ โดยในช่วงเริ่มต้นนักวิจัยจะเป็นผู้ยื่นข้อมูลโครงการเข้าสู่ระบบ มีระบบสนับสนุนการรับข้อเสนอและระบบตรวจสอบความซ้ำซ้อนของข้อเสนอ ขณะที่ PMU จะใช้ระบบในการประเมินข้อเสนอ พิจารณาจัดสรร และอนุมัติงบประมาณ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของการจัดสรรงบประมาณกับแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับช่องว่างและข้อจำกัดของระบบข้อมูล NRIIS นั้น พบว่า ระบบสามารถรองรับกระบวนการอนุมัติข้อเสนอโครงการและจัดสรรงบประมาณแล้ว แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะสำหรับหน่วยงานด้านนโยบายและผู้ที่ต้องนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจ หากผู้กำหนดนโยบายไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเพียงพอ อาจส่งผลให้การวิเคราะห์และการตัดสินใจคลาดเคลื่อนได้

๓. ข้อมูลระหว่างการดำเนินโครงการและข้อมูลหลังสิ้นสุดโครงการ ปัจจุบันข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตและผลลัพธ์ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการประเมินและรายงานด้วยตนเองของนักวิจัยหรือผู้รับทุน จึงควรเพิ่มกลไกตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมถึงกำหนดนิยาม รูปแบบ และมาตรฐานการบันทึกข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อให้ข้อมูลสามารถนำมาเปรียบเทียบ เชื่อมโยง และใช้อ้างอิงได้อย่างน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ ระบบยังไม่มีข้อมูลฐาน (baseline data) และข้อมูลบางส่วนที่จำเป็นต่อการติดตามและประเมินผลถูกจัดเก็บและบริหารอยู่ภายนอกระบบ จึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าจะเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านี้เข้าสู่ NRIIS โดยประเด็นปัญหาหลักที่ต้องดำเนินการต่อ ได้แก่ การกำหนดสิทธิในการเข้าถึงและใช้ข้อมูล

การเชื่อมโยงข้อมูลภายใน NRIIS กับฐานข้อมูลภายนอก การตรวจสอบและยกระดับคุณภาพของข้อมูล และการพัฒนาข้อมูลให้รองรับการติดตามและประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์

๔. ตัวอย่าง Dashboard จำนวน ๑๐ รายการ เพื่อแสดงภาพว่าระบบ NRIIS ควรพัฒนาไปสู่การสนับสนุนข้อมูลด้านใดบ้าง แม้ Dashboard บางส่วนอาจมีการดำเนินงานอยู่แล้ว แต่จำเป็นต้องสำรวจอย่างเป็นระบบว่า ข้อมูลใดมีอยู่แล้ว ข้อมูลใดยังขาด และส่วนใดควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม สำหรับขั้นตอนต่อไป เสนอให้นำผลการศึกษาไปจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากนักวิจัย ผู้ใช้ระบบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกันเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาระบบ NRIIS

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ควรกำหนดประเด็นสำคัญ แผนการดำเนินงาน และกรอบเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบ NRIIS
- ควรมีการระบุให้ชัดเจนว่า ข้อมูลใดในระบบ NRIIS เป็นข้อมูลหลักที่ระบบจำเป็นต้องมี ข้อมูลส่วนใดควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข้อมูล และองค์ประกอบสำคัญเหล่านี้จะสามารถพัฒนาให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาเท่าใด เช่น ภายใน ๑ หรือ ๒ ปี โดยควรนำแผนการดำเนินงานและความก้าวหน้ามาให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นระยะ
- เสนอให้พัฒนาระบบบนฐานของข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงกัน แทนการพัฒนาเครื่องมือหรือ Dashboard แยกส่วน โดยข้อมูลชุดเดียวกันควรรองรับมุมมองของผู้ใช้หลายระดับและเชื่อมเข้าสู่วงจรการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ข้อมูลที่นำเสนอแก่ผู้บริหาร หน่วยบริหารและจัดการทุน และผู้ปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกัน
- ปัญหาในการกรอกข้อมูลในระบบ NRIIS คือ ผู้กรอกต้องระบุผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการ แต่ผู้ใช้อาจยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจนว่าแนวคิดทั้งสามแตกต่างกันอย่างไร แม้แต่ผู้ที่กรอกข้อมูลด้วยตนเองยังต้องสอบถามเพื่อนนักวิจัยและค้นหาคำอธิบายเพิ่มเติมจากเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ แต่ก็ไม่สามารถมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่กรอกนั้นถูกต้องหรือไม่ นอกจากนี้ นักวิจัยจำนวนหนึ่งไม่ได้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง แต่ให้ผู้ช่วยนักวิจัยหรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการแทน จึงอาจเกิดความคลาดเคลื่อนระหว่างสาระของโครงการกับข้อมูลที่บันทึกในระบบ การรับฟังความคิดเห็นจากนักวิจัยและผู้ใช้งานจริงจึงมีความสำคัญ ทั้งในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามของข้อมูล ความยากง่ายของแบบฟอร์ม และคำแนะนำที่ระบบควรจัดเตรียมให้แก่ผู้กรอก
- ควรให้ความสำคัญกับการสร้างกลไกตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตั้งแต่ต้นทาง โดยระบุให้เป็นข้อเสนอสำคัญในการพัฒนาระบบ เนื่องจากหากข้อมูลต้นทางไม่มีคุณภาพ การนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์หรือจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายย่อมทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่น่าเชื่อถือ แม้ว่าระบบหรือเครื่องมือวิเคราะห์จะได้รับการพัฒนาอย่างดีเพียงใดก็ตาม

<u>มติที่ประชุม</u>

๑. รับทราบความก้าวหน้าการพัฒนาระบบข้อมูล NRIIS

๒. ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ (สอวช. และ สกสว.) ได้พิจารณาบูรณาการข้อค้นพบและข้อเสนอเกี่ยวกับระบบ NRIIS เข้ากับความก้าวหน้าของ Interactive dashboard และ AI Chat Agent (MERIT/PRISM) ในที่ประชุม ๓ บอร์ด วันที่ ๑๗ – ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ระเบียบวาระที่ ๓.๒.๓ การประเมินหน่วยบริหารและจัดการทุนด้วยหลักการการประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Developmental Evaluation: DE)

นายภาสพงศ์ อารีรักษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส ฝ่ายระบบแผนและติดตามประเมินผล สอวช. รายงานความประสงค์ของหน่วยบริหารจัดการทุน (PMU) ต่อการเข้ารับการประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Development Evaluation: DE) ต่อที่ประชุมว่า ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ นี้ มี PMU แจ้งความประสงค์เข้ารับการประเมิน จำนวน ๗ หน่วยงาน และยังไม่ประสงค์รับการประเมินและขอพิจารณาในโอกาสถัดไป จำนวน ๓ หน่วยงาน ดังนี้

หน่วยงานที่ประสงค์เข้าร่วมประเมิน

๑. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

๒. หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

๓. สำนักงานเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) (สทนว.)

๔. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)

๕. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สนช.)

๖. สถาบันวัคซีนแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สวช.)

๗. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (ประสงค์เข้ารับการประเมินปีงบประมาณ ๒๕๗๐)

หน่วยงานที่ยังไม่ประสงค์เข้ารับการประเมินและจะขอพิจารณาในโอกาสต่อไป

๑. หน่วยบริหารจัดการทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต (บพค.)

๒. หน่วยบริหารจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถการแข่งขัน (บพข.)

๓. กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม (วท.กห.)

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ จะดำเนินการหารือกับ PMU เพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลด้วย DE ต่อไป

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบความก้าวหน้าการประเมินหน่วยบริหารและจัดการทุนด้วยหลักการการประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Developmental Evaluation: DE)

ระเบียบวาระที่ ๓.๓ การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ระเบียบวาระที่ ๓.๓.๑ การรายงานความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ Intelligent SRI System: ความก้าวหน้าของ Interactive Dashboard และ AI Chat Agent (MERIT / PRISM) และแนวทางการยกระดับเป็นเครื่องมือกำกับเชิงยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. ภายใต้กรอบ “One Data Backbone, Three Views, One Decision Cycle”

------ เลื่อนการนำเสนอ ------

ระเบียบวาระที่ ๓.๓.๒ ความคิดเห็นของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรมต่อ (ร่าง) แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์ (แทน) เลขานุการร่วม นำเสนอสรุปผลประชาพิจารณ์ต่อ (ร่าง) แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๙ และความคิดเห็นของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรมต่อ (ร่าง) แผนด้านฯ โดยมีสาระสำคัญสรุป ดังนี้

๑. สรุปผลประชาพิจารณ์ต่อ (ร่าง) แผนด้าน ววน. พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕

การนำเสนอผลการประชาพิจารณ์ต่อ (ร่าง) แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๙ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานในระบบ ววน. ภาคเอกชน สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สำหรับนำมาปรับปรุงเป้าหมาย ทิศทาง กลไก และรายละเอียดของแผนให้ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของประเทศและนำไปปฏิบัติได้จริง โดยเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแนวโน้มและความเสี่ยงสำคัญของโลก ทั้งนี้ (ร่าง) แผนฯ มุ่งให้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรมเป็นทั้ง “มันสมองและกระดูกสันหลังของประเทศ” ผ่าน ๓ ทิศทางหลัก ได้แก่ การสร้างเครื่องยนต์เศรษฐกิจใหม่ การพลิกโฉมภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเดิมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสะอาด และการสนับสนุนการปฏิรูปภาครัฐด้วยข้อมูลและองค์ความรู้เชิงประจักษ์ พร้อมส่งเสริมทักษะบุคลากร สตาร์ตอัป การลงทุนจากภาคเอกชน และระบบนิเวศการวิจัยเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาและเป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูง โดยปรับโครงสร้างจากแผนงานจำนวนมากและแยกส่วนให้เป็นแผนงานหลักที่กระชับและบูรณาการมากขึ้น ภายใต้แนวคิด “แผนที่มีชีวิต” (Living Plan) ซึ่งสามารถทบทวนและปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ได้ รวมทั้งพัฒนากลไกการคาดการณ์อนาคต การติดตามขีดความสามารถของประเทศ การบริหารแผนในลักษณะพอร์ตโฟลิโอ การเชื่อมโยงแหล่งทุนตั้งแต่การสร้างองค์ความรู้จนถึงการใช้ประโยชน์จริง ตลอดจนกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพ บทบาทของหน่วยบริหารและจัดการทุน การพัฒนาศักยภาพผู้จัดการงานวิจัย และระบบติดตามผลลัพธ์จากการลงทุนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในการจัดประชุมดังกล่าว ได้มีการสำรวจความคิดเห็นต่อแผนด้าน ววน. โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๑๙๓ คน ผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ ๘๕ แสดงความเชื่อมั่นต่อแผนด้าน ววน. ทั้งในมิติความน่าเชื่อถือเชิงยุทธศาสตร์ มิติความสอดคล้องชัดเจนของแผน และมิติความชอบธรรมในกระบวนการจัดทำแผน สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับและความเชื่อมั่นต่อแผนด้าน ววน. ในระดับที่ดี โดยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

- มีความชัดเจนของ Themes การพัฒนา ความสอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความสามารถในการตอบโจทย์ของปัญหาและความท้าทายที่ประเทศกำลังเผชิญ
- มีความท้าทายในการแปลงจากแผนไปสู่ขั้นปฏิบัติ (Implementation)
- เสนอเพิ่มการกำหนดบทบาทของเครือข่ายที่ช่วยผลักดันให้ชัดเจนเพิ่มขึ้น รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญ (priority)
- เสนอเพิ่มความเชื่อมโยงระหว่าง "เป้าประสงค์ – แผนงาน - กลไก - ผลลัพธ์" ในภาพรวมของยุทธศาสตร์

■ เสนอให้ Open Science ไม่เป็นเพียง "หลักการเปิดเผยข้อมูล" แต่เป็นระบบปฏิบัติการของระบบวิจัยใหม่

๒. คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมมีข้อติดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนด้าน ววน.

๒.๑ จุดเด่นของแผน ววน. ฉบับใหม่

- การออกแบบแผนบนฐานการวิเคราะห์ Global Risks และ Mega Trends ทำให้สอดคล้องกับบริบทโลกในอนาคต
- มีการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาของสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมากขึ้น
- กระบวนการรับฟังความคิดเห็นมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ทั้งการรับฟังกลุ่มเฉพาะ (Stakeholders) และการจัด Public Hearing
- แนวคิด “แผนที่มีชีวิต” (Living Plan) เป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

๒.๒ ประเด็นที่ควรปรับปรุง

๒.๒.๑ การวิเคราะห์สถานการณ์และบทเรียนที่ผ่านมา

- ควรเพิ่มเติมการวิเคราะห์ SWOT และบทเรียนจากการดำเนินงานในอดีต
- ควรอธิบายว่าประเด็นใดประสบความสำเร็จ ประเด็นใดควรปรับปรุง และเหตุผลของการออกแบบแผนใหม่

๒.๒.๒ กระบวนการในการออกแบบแผน ววน.

๑) ควรเน้นความสมจริงและจุดแข็งเฉพาะของประเทศ

- ควรเลือกลงทุนในด้านที่เป็นจุดแข็งหรือความได้เปรียบของประเทศ (Niche) มากขึ้น
- การประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนวิจัย (เช่น Social Return on Investment: SROI) ควรอิงข้อมูลผลลัพธ์จริงมากกว่าการประมาณการ

๒) ส่งเสริมการลงทุนวิจัยระยะยาว

- การวิจัยและพัฒนาต้องใช้เวลากว่าจะเห็นผลกระทบที่แท้จริง
- ควรปรับจากกรอบงบประมาณรายปีไปสู่การลงทุนระยะยาวหลายปี

๓) ควรลดความเฉพาะเจาะจงของ Themes

- Themes ภายใต้ยุทธศาสตร์ เช่น Future Food, Creative Economy, Low Carbon
- Society ฯลฯ อาจแคบเกินไปและจำกัดโอกาสของงานวิจัยอื่นที่มีศักยภาพสร้างผลกระทบต่อประเทศ
- ควรเปิดพื้นที่ให้เกิดงานวิจัยที่ตอบโจทย์เชิงระบบ รวมถึงมิติด้านสังคม การมีส่วนร่วม การสื่อสาร และการกระจายผลประโยชน์

๔) ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อ Evidence-based Policy

- ควรออกแบบกลไกให้หน่วยงานรัฐเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นกระบวนการวิจัย โดยการทำงานร่วมนักวิจัยที่มีประสบการณ์ มีความเข้าใจระบบราชการ
- ใช้ MOU หรือ Letter of Support เพื่อเพิ่มโอกาสการนำผลงานวิจัยไปใช้จริง

๕) ปรับกลไกทุนให้สอดคล้องกับแนวคิด Living Plan

- กระบวนการขอทุนและอนุมัติทุนในปัจจุบันใช้เวลานานเกินไป
- ควรเพิ่มความยืดหยุ่นและความรวดเร็วในการจัดสรรทุนเพื่อรองรับปัญหาเร่งด่วน และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ทันเวลา

๖) พัฒนาทักษะการทำงานข้ามศาสตร์ (Interdisciplinary Research)

- ปัญหาของประเทศมีความซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายศาสตร์
- ควรสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยจากสาขาต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยี การตลาด การสื่อสาร และนโยบายสาธารณะ

๗) ปรับวิธีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

- ควรปรับแบบสอบถามให้เข้าใจได้ง่ายเพื่อสามารถให้ความเห็นได้ชัดเจน โดยอาจใช้คำถามที่เชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตประจำวัน

๒.๒.๓ การบริหารระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

๑) ชี้แจงกลไกการขับเคลื่อนแผนให้ชัดเจน

- ควรระบุบทบาทและกลไกการทำงานระหว่าง PMUs และหน่วยวิจัยที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ให้ชัดเจน
- แนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างและบทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดความซ้ำซ้อนของภารกิจระหว่างหน่วยงาน

๒) ทบทวนแนวทาง Targeted Fund

- ควรทบทวนแนวทางการจัดสรรทุน Targeted Fund โดยการนำผลการประเมินของคณะกรรมการฯ เพื่อใช้ปรับปรุงการจัดทำแผนให้ดียิ่งขึ้น

๓) พัฒนาศักยภาพ Research Managers (RMs)

- การจัดการบริหารงานวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของระบบ ววน.
- ควรลงทุนในการพัฒนาความรู้และศักยภาพของผู้จัดการงานวิจัยในทุก PMU และหน่วยงานวิจัย

๔) การสร้างความเป็นเจ้าของแผนร่วมกัน

- การทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และนักการเมือง รู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมกับแผน

๕) เน้นผลลัพธ์ภาคสนามมากกว่ากิจกรรมประชาสัมพันธ์

- ควรลดการจัดงานอีเวนต์และการประชาสัมพันธ์ที่ไม่จำเป็น
- เพิ่มการติดตามงานวิจัยและผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่

๖) ปรับปรุงระบบค่าตอบแทนนักวิจัย

- อัตราค่าตอบแทนในปัจจุบันทำให้นักวิจัยต้องรับหลายโครงการพร้อมกันเพื่อให้มีรายได้เพียงพอซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานวิจัยในระยะยาว

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ทิศทางและหลักการของแผนด้าน ววน.
  - (ร่าง) แผนด้าน ววน. นี้ ไม่ควรมุ่งเฉพาะการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ควรให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำ การสร้างความเป็นธรรมทางสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน โดยใช้ ววน. เป็นกลไกแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง และทำให้ประโยชน์จากการพัฒนากระจายไปสู่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึงและยั่งยืน
  - แนวคิด “แผนที่มีชีวิต” (Living Plan) มีความเหมาะสม แต่ควรกำหนดกลไกการขับเคลื่อน หน่วยงานเจ้าภาพ บทบาทความรับผิดชอบ และระบบประสานงานระหว่างหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริงและไม่กลับไปสู่การดำเนินงานแบบแยกส่วน นอกจากนี้ ควรกำหนดรอบเวลา เงื่อนไข หรือช่วงเวลาสำหรับการทบทวนแผน เช่น ทบทวนทันทีเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนรุนแรง และปรับเป็นระยะกลางปี/ประจำปี เป็นต้น รวมถึงแนวทางปรับยุทธศาสตร์และจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และข้อจำกัดด้านงบประมาณ
- ควรขยายการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานในระบบ ววน. ไปสู่ประชาชนในทุกภูมิภาค ให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้าน ววน. โดยออกแบบกระบวนการและคำถามให้เข้าใจง่ายและเชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดประเด็นที่ควรใช้การวิจัยและนวัตกรรมแก้ไข พร้อมทั้งส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของแผน นอกจากนี้ ควรให้ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้ใช้ประโยชน์ปลายน้ำเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นกำหนดโจทย์ เพื่อให้การวิจัยตอบสนองความต้องการของตลาดทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยให้ สกสว. หารือร่วมกับศาสตราจารย์คนางค์ คันธมธุรพจน์ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เพื่อกำหนดแนวทางและรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่เหมาะสมต่อไป
- การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานแผนด้าน ววน.
  - ควรมุ่งประเมินว่าแผนสามารถสร้าง ระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) ที่เข้มแข็ง และทำให้นวัตกรรมเป็น "กระดูกสันหลัง" ของการพัฒนาประเทศได้มากน้อยเพียงใด มากกว่าการติดตามเฉพาะผลผลิตหรือจำนวนโครงการ
  - ควรกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงจากการลงทุนอย่างแท้จริง ไม่จำกัดเพียงจำนวนโครงการ ผลผลิต หรือต้นแบบ แต่ควรครอบคลุมการนำผลงานไปใช้ การสร้างผู้ประกอบการและกำลังคน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อพื้นที่ ประชาชน เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อสะท้อนความคุ้มค่าของการลงทุนด้าน ววน. ได้อย่างเป็นรูปธรรม
- การส่งเสริมการใช้ประโยชน์
  - ควรพิจารณาความพร้อมเชิงพาณิชย์ ความต้องการของตลาด ผู้รับช่วงต่อ และระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องควบคู่กับระดับความพร้อมทางเทคโนโลยี เพื่อให้ผลงานวิจัยสามารถนำไปผลิต ลงทุน หรือใช้ประโยชน์ได้จริง โดยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม นักวิจัยท้องถิ่น คนรุ่นใหม่ และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนสนับสนุนโครงการในเชิงลึกมากกว่ามุ่งเน้นจำนวนโครงการหรือผลผลิตระยะสั้น

- ควรวิเคราะห์ข้อจำกัดและอุปสรรคของระบบ ววน. ที่ทำให้ผลงานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือขยายผลได้อย่างชัดเจน รวมทั้งติดตามและเปรียบเทียบสถานะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศไทยกับต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับทิศทางการลงทุนและรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างทันการณ์

- คำว่า “แผนที่มีชีวิต” อาจทำให้เข้าใจว่าเป็น “Living Map” จึงเสนอให้ใช้คำว่า “แผนมีชีวิต” เพื่อให้สอดคล้องกับความหมายของ “Living Plan” ซึ่งตรงกับความหมายที่ต้องการสื่อสาร

- ขอให้เพิ่มประเด็นสำคัญในสรุปความเห็นของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรมต่อ (ร่าง) แผนด้าน ววน. พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ดังนี้

๒.๒. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

- แผน ววน. จะต้องมุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมควบคู่ไปกับการสร้างนวัตกรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

- การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้วยการสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาสามารถนำองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมไปสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เพิ่มขึ้น

๒.๒.๗ ปรับวิธีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

- ขอให้ดำเนินการโดยด่วน ใน (ร่าง) แผนปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น มีความเป็นเจ้าของแผน ววน.

มติที่ประชุม รับทราบผลการประชาพิจารณ์ (ร่าง) แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ และให้นำเสนอข้อเสนอแนะของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม เสนอต่อ สกสว. ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓.๓.๓ งบประมาณของกองทุน ววน. ขั้น Pre-ceiling ตาม (ร่าง) พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ สกสว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์ รองผู้อำนวยการ สกสว. (แทน) เลขานุการร่วม นำเสนอความคืบหน้าการจัดทำงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ โดยกรอบวงเงินที่ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นมีจำนวน ๔๒,๐๐๐ ล้านบาท สกสว. ได้เปิดรับคำของบประมาณจากหน่วยงานในระบบ ววน. สำหรับงานมูลฐาน งานเชิงกลยุทธ์ และโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมวงเงินคำขอ ๔๘,๘๖๕.๕๗๑๒ ล้านบาท ก่อนดำเนินการกลั่นกรอง เสนอต่อ กสว. และคณะกรรมการพิจารณางบประมาณด้าน ววน. และยื่นคำขอต่อสำนักงบประมาณเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๘ ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ (ร่าง) พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๙ โดยจัดสรรงบประมาณให้กองทุน ววน. จำนวน ๑๓,๔๔๐.๐๔ ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๖,๒๘๘.๒๕ ล้านบาท ทั้งนี้ การปรับลดดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญจากการลดวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนภาพรวมของประเทศ โดยการจัดสรรพิจารณาจากความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ ความจำเป็น ความพร้อม ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายของหน่วยรับงบประมาณ

สำหรับงบประมาณขั้น Pre-ceiling กองทุน ววน. คาดว่าจะได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากเงินคืนกองทุนและการแปรญัตติงบประมาณใน ๕ ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม การแพทย์และความมั่นคงทางสุขภาพ ความมั่นคงทางพลังงาน ความมั่นคงทางอาหารและการเกษตร และสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยอยู่ระหว่างเสนอขอเพิ่มประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้งบประมาณรวมอยู่ในระดับประมาณ ๑๙,๐๐๐ ล้านบาท และลดผลกระทบต่อการขับเคลื่อนงานสำคัญของประเทศ ทั้งนี้ ได้นำเสนอข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้ที่ประชุมรับทราบสถานการณ์และความคืบหน้าของกระบวนการงบประมาณต่อไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- คณะกรรมการเห็นว่าควรกำหนดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า โดยไม่ควรรอให้ทราบวงเงินสุดท้ายแล้วจึงดำเนินการ ทั้งนี้ แม้กองทุน ววน. จะได้รับงบประมาณตามเป้าหมาย ก็ควรคัดเลือกเฉพาะแผนงานที่มีความสำคัญและมีศักยภาพสร้างผลลัพธ์สูง เพื่อหลีกเลี่ยงการกระจายงบประมาณจนไม่สามารถสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน พร้อมให้หน่วยรับงบประมาณทบทวนและจัดลำดับข้อเสนอก่อนนำเสนอต่อกองทุนเพื่อพิจารณาจัดสรรตามกรอบวงเงินจริง
- การบริหารกองทุนไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะการได้รับวงเงินเพิ่ม แต่ควรให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงจากงบประมาณที่ได้รับ โดยทุกฝ่ายในระบบ ววน. ควรร่วมรับผิดชอบต่อการคัดเลือกแผนงาน การกำกับติดตาม และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งลดกิจกรรมที่ไม่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของแผนงาน

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบงบประมาณของกองทุน ววน. ขั้น Pre-ceiling ตาม (ร่าง) พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

ระเบียบวาระที่ ๓.๓.๔ การประชุมหารือเชิงนโยบายร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารกองทุน ววน. และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๙

ประธานแจ้งต่อที่ประชุมว่า สกสว. ได้กำหนดให้มีการประชุมหารือเชิงนโยบายร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารกองทุน วน. และ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๙ ในระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ ณ จังหวัดกาญจนบุรี การจัดประชุมดังกล่าวเพื่อหารือแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากการประชุมหารือเชิงนโยบายกลยุทธความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายตามแผนด้าน ววน. ของประเทศ ประจำป ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ และการพัฒนาระบบขอมูลเพื่อการบริหาร กำกับติดตาม และประเมินผลระบบ ววน.

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบกำหนดการประชุมหารือเชิงนโยบายร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารกองทุน ววน. และ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๙

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๔.๑ สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ในรอบระยะเวลา ๖ เดือน และข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

นางสาววัชริน มีรอด ผู้ช่วยเลขานุการฯ นำเสนอสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ในรอบระยะเวลา ๖ เดือน และข้อเสนอแนะต่อ กสว. และสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ สามารถสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล

๑) การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล

๑.๑) การติดตาม (Monitoring) เน้นติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน (Monitoring Progress)

๑.๒) การตรวจสอบ (Auditing) ตรวจสอบการปฏิบัติตามหลักการ แนวทาง กฎ ระเบียบต่าง ๆ (Compliance Audit) แบ่งเป็น

- Financial Audit พิจารณาว่าการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือไม่
- Performance Audit พิจารณาว่าการดำเนินงานเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่

๒) การประเมินผล (Evaluating)

๒.๑) Conventional evaluation เป็นการประเมินผลลัพธ์/ผลกระทบ

๒.๒) Developmental evaluation เป็นการประเมินกระบวนการเพื่อให้เกิดการพัฒนา

โดยมิติที่ต้องประเมินตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย ผลงานวิจัยและนวัตกรรมและการทำงานของ สกสว. และหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณจากกองทุน

๒. หลักการ R-A-P-I-D มีรายละเอียด ดังนี้

๑) **R**elevant, Quality, timely & concrete enough

๒) **A**ccountable, transparent, participatory, efficient, rule based, fair - good governance

๓) **P**rioritization & avoid overlap

๔) **I**nteractive mutual learning to improve actions

๕) **D**ata for M&E must be accurate & timely & accessible

๓. กรอบการทำงานของคณะกรรมการฯ

หน้าที่หลัก	นวัตกรรม/งานวิจัย	หน่วยงานในระบบ ววน. *		
		TSRI	PMUs	RUs
ติดตาม (Monitor Progress)	เฉพาะแผนวิจัยมุ่งเป้า และแผนนโยบายเร่งด่วน หรือนโยบายเฉพาะของรัฐบาล	-	-	-
ตรวจสอบ (Audit) - Financial - Performance	-	เฉพาะกรณีที่ข้ามหน่วยงานและสภานโยบายมอบหมาย		
ประเมินผล - Conventional	- เฉพาะกรณีที่เข้าข่าย RAPID - เฉพาะแผนงานวิจัยมุ่งเป้า และแผนนโยบายเร่งด่วนหรือนโยบายเฉพาะของรัฐบาล	-	-	-
- Developmental	- เฉพาะกรณีที่ระบบการทำงานยังมีพลวัตและต้องการการเรียนรู้เพื่อพัฒนา และเป็นสิ่งที่ต้องการของหน่วยงาน			

หมายเหตุ: คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ สามารถดูรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของกลไกดังกล่าวของแต่ละหน่วยงานได้ โดยไม่ต้องลงไปดำเนินการเอง

๔. สรุปผลการดำเนินงาน ๖ เดือน ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่

๔.๑ การดำเนินงานตามกรอบการทำงานฯ

- การจัดทำหลักการ ขอบเขตและแนวทางการติดตามและประเมินผลการนำ ววน. ไปขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล
- การจัดทำแนวทางการติดตามและประเมินผลกลไก กระบวนการและผลลัพธ์ของแผนงานมุ่งเป้า ๔ เรื่อง
- การประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Developmental Evaluation: DE) สกสว.
- การประเมินผลเพื่อการพัฒนา (DE) PMU ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ จำนวน ๒ หน่วยงาน

๔.๒ การดำเนินงานรายประเด็น

- การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนด้าน ววน. พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ เพื่อผนวกกระบวนการและการใช้ประโยชน์จากการติดตามและประเมินผล ววน. ของคณะกรรมการฯ
- การติดตามการดำเนินงานของ บพค. จัดทำเป็นรายงานนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการที่จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการ รวพ. ในการแก้ปัญหาของ บพค. และ กสว. เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป
- การพัฒนาและนำข้อมูลจากฐานข้อมูล NRIIS เพื่อการติดตามและประเมินผลการสนับสนุน ววน.

๕. ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) และสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ข้อเสนอที่ ๑ การพัฒนา Strategic Intelligence Platform (SIP) เพื่อเชื่อมโยงนโยบาย แผน และการพัฒนาระบบนิเวศ ววน.

๑) บริบทและโอกาสในการพัฒนา

- ปัจจุบัน สอวช. และ สกสว. มีบทบาทที่เชื่อมต่อกันตั้งแต่ระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนด้าน ววน. ไปจนถึงกลไกการขับเคลื่อนและการติดตามผล แต่ยังมีโอกาสยกระดับกระบวนการทำงานร่วมกันให้เป็นระบบและต่อเนื่องมากขึ้น
- การเชื่อมโยงระหว่าง ทิศทางของสภานโยบาย แผนด้าน ววน. กลไกสนับสนุนทุน และการพัฒนาระบบนิเวศวิจัยและนวัตกรรม ยังสามารถพัฒนาให้เห็นภาพร่วมกันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ข้อมูลและองค์ความรู้เชิงยุทธศาสตร์กระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน จึงควรมีกลไกที่ช่วย สังเคราะห์และแปลข้อมูลไปสู่ความเข้าใจร่วมเชิงนโยบาย มากกว่าการรวบรวมข้อมูลหรือสร้างฐานข้อมูลเพิ่มเติมเพียงอย่างเดียว
- ในอนาคตที่การทำงานเชิงนโยบายระหว่างหน่วยงานมีแนวโน้มใกล้ชิดมากขึ้น จำเป็นต้องมีกระบวนการสนับสนุน การเรียนรู้ร่วม การมองอนาคตร่วม และการเชื่อมโยงบทบาทของหน่วยงานในระบบ

๒) แนวทางดำเนินการ

- ให้ สอวช. และ สกสว. ร่วมพัฒนา SIP ในฐานะ “กลไกการทำงานร่วมเชิงยุทธศาสตร์”โดยเชื่อมโยงกับ PMU และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามประเด็นและเสริมการสร้างแพลตฟอร์มข้อมูล
- จัดให้มีกระบวนการทำงานร่วมอย่างสม่ำเสมอ เช่น Strategic Dialogue, Policy Intelligence, Foresight และ Joint Policy Review เพื่อเชื่อมโยง ทิศทางจากสภานโยบาย แผนด้าน ววน. การขับเคลื่อนผ่านกลไกทุน ศักยภาพของระบบวิจัยและนวัตกรรม ความต้องการของประเทศและภาคส่วนต่าง ๆ
- พัฒนา Strategic Intelligence Products ที่ใช้ร่วมกัน เช่น ภาพอนาคตและประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ แผนที่ระบบนิเวศวิจัยและนวัตกรรม ภาพความเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย แผน โปรแกรม และขีดความสามารถของประเทศ การวิเคราะห์ช่องว่างและโอกาสเชิงระบบ บทเรียนจากผลการติดตามและประเมินผลเพื่อใช้ประกอบการปรับนโยบาย
- ใช้ข้อมูลจากระบบที่มีอยู่ เช่น NRIIS และฐานข้อมูลเชิงนโยบายของหน่วยงานต่างๆ เป็นฐานสนับสนุนการวิเคราะห์ โดยหลีกเลี่ยงการสร้างระบบข้อมูลซ้ำซ้อน
- เริ่มจาก ประเด็นยุทธศาสตร์นำร่อง ๒–๓ เรื่อง ที่ต้องอาศัยการทำงานข้ามหน่วยงาน ก่อนขยายผลในระดับระบบ

๓) ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

- สอวช. สกสว. และหน่วยงานในระบบมี ภาพยุทธศาสตร์และความเข้าใจร่วม ตั้งแต่ระดับนโยบายถึงการขับเคลื่อน

- การจัดทำและปรับแผนด้าน ววน. เชื่อมโยงกับสภานโยบายและบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศได้ดีขึ้น
- เกิดการเชื่อมโยงระหว่าง นโยบาย แผน กลไกทุน และการพัฒนาระบบนิเวศวิจัยและนวัตกรรม
- ระบบ ววน. สามารถปรับตัวและเรียนรู้จากข้อมูล หลักฐาน และผลการประเมินได้อย่างต่อเนื่อง
- เสริมสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดย SIP ทำหน้าที่เป็น พื้นที่ร่วมทางยุทธศาสตร์ มากกว่ากลไกตรวจสอบหรือชี้นำฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

<u>หน่วยงานร่วมดำเนินงานหลัก</u>: สอวช. สกสว. และเชื่อมโยง PMU/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามประเด็น
<u>เสนอต่อ</u>: กสว. และสภานโยบาย

ข้อเสนอที่ ๒ การยกระดับ GRIP เป็นกรอบการเรียนรู้และพัฒนาร่วมกันของหน่วยงานในระบบ ววน.ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

๑) บริบทและโอกาสในการพัฒนา

- GRIP มีศักยภาพเป็นเครื่องมือสำหรับ การประเมินตนเอง การสะท้อนบทเรียน และการพัฒนาองค์กร มากกว่าการใช้เพื่อค้นหาข้อบกพร่องหรือเปรียบเทียบว่าหน่วยงานใดดำเนินงานได้ดีกว่า
- ปัจจุบันการนำ GRIP ไปใช้ยังเน้นในบางส่วนของระบบ โดยเฉพาะ PMU ทำให้ยังไม่เห็นภาพการทำงานและการพัฒนาเชิงระบบอย่างครบถ้วน
- ระบบ ววน. มีความเชื่อมโยงตั้งแต่
  - ต้นน้ำ: การกำหนดนโยบายและทิศทาง
  - กลางน้ำ: การแปลงนโยบายสู่แผนและกลไกสนับสนุน
  - ปลายน้ำ: การบริหารทุน การดำเนินงาน และการสร้างผลลัพธ์
- หาก สอวช. สกสว. และ PMU ใช้กรอบ GRIP ร่วมกันอย่างเหมาะสมตามบทบาท จะช่วยให้เห็นทั้งจุดแข็ง ความเชื่อมโยง และโอกาสในการพัฒนาของระบบโดยรวม

๒) แนวทางดำเนินการ

- ขยายการใช้ GRIP ครอบคลุม สอวช. สกสว. และ PMU โดยปรับคำถามและเกณฑ์ให้เหมาะสมกับบทบาทของแต่ละระดับ ไม่ใช้แบบเดียวกันทั้งหมด
- วางหลักให้ GRIP เป็น Development and Learning Framework โดยเลือกใช้ self-assessment, peer learning, facilitated reflection, evidence-informed dialogue, developmental evaluation
- พัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมระหว่างหน่วยงาน เพื่อพิจารณาจุดแข็งของแต่ละส่วนความเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย แผน และการขับเคลื่อน ประเด็นที่ควรพัฒนาร่วมกัน อุปสรรคเชิงระบบที่หน่วยงานเดียวไม่สามารถปรับได้
- พัฒนา System Improvement Agenda หรือวาระการพัฒนาร่วมของระบบจากผล GRIPเพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงเชิงนโยบาย กระบวนการ และกลไกการทำงาน
- ดำเนินการเป็นรอบการเรียนรู้ เช่น ทุก ๑ – ๒ ปี เพื่อเห็นพัฒนาการของระบบอย่างต่อเนื่อง

๓) ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

- สอวช. สกสว. และ PMU เห็น ภาพการพัฒนาของระบบ ววน. ร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ
- แต่ละหน่วยงานสามารถพัฒนาตนเองบนพื้นฐานของบทบาทและบริบทที่แตกต่างกัน
- เกิดการเรียนรู้ข้ามหน่วยงาน และช่วยให้เห็นว่า ประเด็นใดเป็นเรื่องระดับองค์กร และประเด็นใดต้องปรับในระดับระบบ
- ได้ข้อเสนอเชิงระบบสำหรับพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย แผน กลไกทุน และการดำเนินงาน
- เสริมสร้างธรรมาภิบาลผ่าน การเรียนรู้ ความไว้วางใจ และการพัฒนาร่วมกัน ไม่ใช่ผ่านการตรวจสอบเพียงอย่างเดียว

หน่วยงานร่วมดำเนินงาน: สอวช. สกสว. PMU
เสนอต่อ: กสว. และสภานโยบาย

ข้อเสนอที่ ๓ การยกระดับ NRIIS ให้เป็นระบบข้อมูลที่ใช้งานง่าย เชื่อมโยง และสนับสนุนการต่อยอดงานวิจัยระหว่าง FF และ SF

๑) บริบทและโอกาสในการพัฒนา

- NRIIS เป็นโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลสำคัญของระบบ ววน. และมีศักยภาพที่จะสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานได้มากกว่าการบันทึกและติดตามโครงการ
- ผู้ใช้แต่ละกลุ่มมีภารกิจและความต้องการข้อมูลแตกต่างกัน ทำให้ประสบการณ์การใช้งานและการเข้าถึงข้อมูลยังสามารถพัฒนาให้ง่าย ชัดเจน และเหมาะสมกับบทบาทมากขึ้น
- ข้อมูล FF และ SF มีความเชื่อมโยงกันในเชิงเส้นทางการพัฒนางานวิจัย แต่ผู้บริหารทุนและผู้เกี่ยวข้องยังไม่สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงดังกล่าวได้อย่างสะดวกเพียงพอ
- ตัวอย่างเช่น PMU อาจต้องการเห็นภาพรวมของงาน FF ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของตน เพื่อลดการสนับสนุนซ้ำซ้อน ค้นหางานที่มีศักยภาพ นำงานที่มีผลดีมาต่อยอด เชื่อมจากฐานองค์ความรู้ไปสู่การใช้ประโยชน์
- จึงควรพัฒนาโดยคำนึงถึงทั้ง ความสะดวกในการใช้งานและสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลที่เหมาะสม

๒) แนวทางดำเนินการ

- ปรับปรุง User Interface และ User Experience ของ NRIIS ให้ user-friendly โดยออกแบบตามกลุ่มผู้ใช้ เช่น นักวิจัย มหาวิทยาลัย/หน่วยรับงบประมาณ PMU สกสว. ผู้กำหนดนโยบาย
- พัฒนา Role-based View และ Role-based Access ให้แต่ละกลุ่มเห็นข้อมูลในระดับที่จำเป็นและเหมาะสมกับภารกิจ
- เชื่อมโยงข้อมูล FF และ SF ให้สามารถเห็น เส้นทางของงานวิจัยและโอกาสในการต่อยอดเช่น FF ⟶ ผลงานที่มีศักยภาพ ⟶ SF หรือ งานวิจัยพื้นฐาน ⟶ การทดสอบ/ขยายผล ⟶ การใช้ประโยชน์

- พัฒนาเครื่องมือค้นหาและแนะนำงานที่เกี่ยวข้อง เช่น related projects, thematic search, researcher/expertise mapping, portfolio view, potential projects for scale-up
- เปิดให้ PMU สามารถเห็นข้อมูล FF ในระดับที่เหมาะสมเพื่อประกอบการพิจารณาความซ้ำซ้อน ช่องว่าง โอกาสการต่อยอด กลุ่มนักวิจัยหรือผลงานที่มีศักยภาพ
- กำหนดระดับสิทธิ์การเข้าถึงอย่างชัดเจน เช่น ข้อมูลสาธารณะ ข้อมูลภาพรวม ข้อมูลเพื่อการบริหาร ข้อมูลจำกัดสิทธิ์ ข้อมูลอ่อนไหว/ทรัพย์สินทางปัญญา
- เริ่มจาก use case ที่มีคุณค่าสูงและทำได้จริง ก่อน เช่น “PMU มองเห็นงาน FF ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของตน” แล้วจึงขยายระบบ

๔) ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

- ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก NRIIS ได้สะดวกขึ้น ลดภาระและความซ้ำซ้อนในการค้นหาและบันทึกข้อมูล
- PMU และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่าง FF และ SF ได้ดีขึ้น
- ลดโอกาสการสนับสนุนงานซ้ำซ้อน โดยไม่จำเป็นต้องใช้แนวทางควบคุมหรือจำกัดการทำงาน
- งานวิจัยที่มีศักยภาพสามารถถูกค้นพบและนำไปต่อยอดได้เร็วขึ้น
- เกิดเส้นทางการพัฒนางานวิจัยที่ต่อเนื่องจาก การสร้างองค์ความรู้ ⟶ การพัฒนา ⟶การขยายผล ⟶ การใช้ประโยชน์
- NRIIS พัฒนาไปสู่ โครงสร้างพื้นฐานร่วมของชุมชน ววน. ที่ตอบโจทย์ทั้งนักวิจัย ผู้บริหารทุน และผู้กำหนดนโยบาย

<u>หน่วยงานร่วมดำเนินงาน:</u> วช. สกสว. สอวช. PMU และหน่วยงานเจ้าของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
<u>เสนอต่อ:</u> กสว. และคณะกรรมการกำกับนโยบายข้อมูล อววน.

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ข้อเสนอของคณะกรรมการฯ นี้ ควรมุ่งปรับระบบ ววน. ของประเทศ ให้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด (Market Demand) และเพิ่มโอกาสในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดยเชื่อมโยงภาครัฐ นักวิจัย และภาคเอกชนเข้าด้วยกัน
  - ปรับ SIP เป็น “Market & Strategic Intelligence” โดยเปลี่ยนจากการมองเชิงนโยบายหรือวิชาการเป็นหลัก ไปสู่การวิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจและเทคโนโลยีควบคู่กัน จัดทำการคาดการณ์อนาคตร่วมกับภาคเอกชน (สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม และสมาคมธนาคาร) เพื่อระบุความต้องการอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (Next-Gen S-Curve Demands) และวิเคราะห์ช่องว่างทางการค้าและเทคโนโลยี (Commercial Gap Analysis) นำไปสู่การกำหนดโจทย์วิจัยเพื่อทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยีขั้นสูงของประเทศ
  - ปรับ GRIP ให้มีมิติ “Commercial & Ecosystem Readiness” เพื่อขยายกรอบจากการประเมินระดับความพร้อมทางเทคโนโลยี (Technology Readiness Level; TRL) ไปสู่การประเมินความพร้อมด้านธุรกิจและการตลาด (Commercial Readiness Level; TRL) และความพร้อมของระบบนิเวศ (Ecosystem Readiness) ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มโอกาสการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์

○ ควรมีการจัดทำดัชนีความพึงพอใจของภาคเอกชน (Private Sector Satisfaction Index) การรับฟังเสียงจากภาคธุรกิจ (Voice of Customer) การประเมินความคล่องตัวของกฎระเบียบและการร่วมลงทุนรัฐ–เอกชนและพัฒนากลไก Matching Fund และการร่วมลงทุนเพื่อปลดล็อกอุปสรรคเชิงระบบ

○ ปรับ NRIIS เป็น “Commercial Tech Marketplace” โดยพัฒนาฐานข้อมูลวิจัยให้เป็นตลาดกลางเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงนักวิจัย ธุรกิจ และนักลงทุนเข้าด้วยกัน สามารถดำเนินการดังนี้

- จัดทำเป็น Market Demand Sandbox เพื่อเปิดพื้นที่ให้ SME, MME และบริษัทขนาดใหญ่แจ้งปัญหาและความต้องการทางธุรกิจจับคู่กับนักวิจัยในการพัฒนาโครงการตอบโจทย์ดังกล่าวและเชื่อมโยงกับแหล่งทุนวิจัย
- TRL & IP Valuation Dashboard แสดงระดับความพร้อมเทคโนโลยี (Technology Readiness Level: TRL) และสถานะทรัพย์สินทางปัญญา (IP) เพื่อช่วยให้ภาคเอกชนค้นหางานวิจัยที่พร้อมใช้งานได้รวดเร็ว โดยเฉพาะงานที่มี TRL ตั้งแต่ระดับ ๔ ขึ้นไป
- Investor-Friendly UI/UX โดยจัดทำหน้าจอเฉพาะสำหรับนักลงทุนภาคเอกชน สำหรับการคัดกรองโครงการตามอุตสาหกรรม ระยะเวลาคืนทุน และความพร้อมขยายธุรกิจ (Scale-up) เพื่อเพิ่มโอกาสในการจับคู่ธุรกิจและการลงทุนด้านเทคโนโลยี

○ ข้อเสนอเพิ่มเติมด้านสิทธิประโยชน์และการแบ่งปันผลประโยชน์

- Fast-track IP Licensing โดยการจัดทำสัญญามาตรฐานสำหรับการโอนหรืออนุญาตใช้สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาและลดระยะเวลาการเจรจาทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชน
- Industry-Academic Mobility โดยใช้ NRIIS เป็นระบบจับคู่ผู้เชี่ยวชาญกับภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมนักวิจัยเข้าไปทำงานแก้ปัญหาในโรงงานหรือบริษัท และนับเป็นผลงานวิจัยเชิงพาณิชย์ได้

- การติดตามและประเมินผล ววน. ควรพิจารณาว่าสามารถนำ ววน. ไปใช้ประโยชน์ในส่วนใดได้บ้าง เช่น ผลิตภัณฑ์ และควรมีกลไกการเชื่อมโยงความต้องการ/โจทย์ภาคเอกชน (Needs) กับองค์ความรู้หรือนักวิจัย (Seeds) ซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินงานของ SIP และการพัฒนา NRIIS
- ควรเพิ่มเติมประเด็นธรรมาภิบาลของหน่วยงานและระบบ ววน. เช่น บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการต่าง ๆ บทบาทหน้าที่ของผู้อำนวยการ/หัวหน้าหน่วยงาน เข้าไปในการยกระดับ GRIP และเสนอให้มีผู้ได้รับผลประโยชน์จากระบบ ววน. ที่มีลักษณะ Integrity เข้ามาช่วยพัฒนาระบบ ววน. ให้มีธรรมาภิบาลยิ่งขึ้น
- สำหรับการนำผลงานวิจัยหรือองค์ความรู้ของระบบ ววน. ไปใช้ประโยชน์ควรจัดให้มีวิเคราะห์เชิงลึกว่าหน่วยงานได้ปฏิบัติหน้าที่การส่งต่อและมีผู้รับผิดชอบเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่ หากไม่มีจะดำเนินการอย่างไร
- ควรปรับข้อเสนอการพัฒนา SIP และการยกระดับ NRIIS ให้มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น เนื่องจากยังประเด็นการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องกัน

- เสนอให้มีการจัด Forum การพูดคุยข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาการวิจัยไทย ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การพูดคุยข้ามหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถบูรณาการทำงานร่วมกัน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน
- เสนอให้พิจารณานำวัฒนธรรมไทยที่เป็น Emotional psychological มาช่วยพัฒนาแผนการดำเนินงาน/ทิศทางการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรมีสุขภาพจิตใจที่ดี สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- นโยบาย Reinvent Thailand ที่รัฐบาลได้ร่วมกำหนด ๗ อุตสาหกรรมเป้าหมายหลักของประเทศ ผ่านการดำเนินงานใน ๔ เสาหลัก หากสามารถดำเนินการเชื่อมโยงความต้องการ/โจทย์ของภาคเอกชน และ ววน. ได้ จะสามารถสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจและชุมชนต่อไปได้

<u>มติที่ประชุม</u> เห็นชอบข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดยให้เพิ่มเติมข้อคิดเห็นของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ต่อ (ร่าง) แผนด้าน ววน. เป็นอีกหนึ่งข้อเสนอด้วย

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

กำหนดการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งถัดไป (ครั้งที่ ๗/๒๕๖๙) วันที่ ๑๐ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๙ ณ จังหวัดเชียงใหม่ - ลำพูน

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

นางสาวปวัณรัตน์ เครือแป้น
นางสาวต้องฤทัย ศรีนวล
นางสาวสุภาวดี สอดสี
นางสาวชนิกา ไหล่แท้
นางสาววรรณนุสรณ์ วงศ์ประเสริฐ
นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
นางสาวศุภธิดา ศิริวงศ์
นางสาววัชริน มีรอด
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ
นายพูลศักดิ์ โกษียาภรณ์
ผู้ตรวจรายงานการประชุม